

ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ДНІПРОВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕДИЦИНИ ТА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психіатрія, наркологія

повна назва навчальної дисципліни

ступінь освіти	магістр
галузь знань	22 Охорона здоров'я
спеціальність	шифр і назва галузі знань 222 Медицина
освітньо-професійна програма	код і найменування спеціальності Медицина
статус дисципліни	назва освітньо-професійної програми обов'язкова

Розробник:

Науково-педагогічні працівники кафедри
клінічних дисциплін

Гарант освітньо-професійної
програми:

проф., д.мед.н. Довгаль М.А.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри клінічних дисциплін.

Т.в.о. завідувача кафедри

Лілія Чобіток

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії,
протокол від 19.03.2025 р. №1.

Голова методичної комісії

проф., д.мед.н. Марина Довгаль

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Психіатрія, наркологія» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки магістрів спеціальності (222 Медицина) галузі знань (22 Охорона здоров'я).

Предметом навчальної дисципліни є хворобливі зміни психіки, їх причини, методи лікування, профілактики і реабілітації психічно хворих..

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни передбачає що студенти мають опанувати знання з таких навчальних дисциплін: анатомія людини, фізіологія, біоорганічна та біологічна хімія, медична психологія, фармакологія, мікробіологія, вірусологія, імунологія

Метою викладання навчальної дисципліни «Загальна хірургія» є: поглиблення теоретичної та практичної підготовки практикуючих лікарів психіатрів, набуття ними професійних практичних навичок для самостійної лікарської діяльності в спеціалізованих медичних закладах.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів освіти таких компетентностей:

Загальна компетентність за освітньо-професійною програмою

ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК7	Здатність працювати в команді.
ЗК8	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК10	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК13	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
ЗК14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахова компетентність за освітньо-професійною програмою

ФК1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
ФК4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань
ФК7	Здатність до діагностування невідкладних станів.
ФК8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК9	Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.
ФК10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
ФК11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
ФК15	Здатність до проведення експертизи працездатності.
ФК16	Здатність до проведення експертизи працездатності.
ФК17	Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

ФК18	Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів
ФК21	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються
ФК24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Навчальна дисципліна забезпечує досягнення таких **програмних результатів навчання:**

Програмні результати навчання за освітньо-професійною програмою

ПРН 1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПРН2	Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
ПРН4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми(за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПРН5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
ПРН6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
ПРН7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
ПРН8	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь- яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у тому числі міжнародними, заснованими на принципах доказової медицини; у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
ПРН10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН14	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
ПРН15	Організовувати надання медичної допомоги та лікувально- евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.
ПРН16	Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
ПРН17	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН18	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
ПРН19	Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.
ПРН20	Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.
ПРН21	Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН23	Застосовувати в професійній діяльності та професійному саморозвитку сучасні цифрові, інформаційно-комунікаційні технології , спеціалізоване програмне забезпечення
ПРН26	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.
ПРН29	Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, та розуміючи і враховуючи економічні засади функціонування охорони здоров'я та особливості маркетингу медичних послуг, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.
ПРН31	Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума - як фахівцями, так і нефахівцями; вміти

	приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги
--	--

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступень, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів –1	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна
Загальна кількість годин -30	Спеціальність: 222 «Медицина»	Рік підготовки:4
		Семестр 8й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи студента – 10	Освітньо-кваліфікаційний рівень: II магістерський	Лекційні – 2
		Практичні – 18
		Самостійна робота –10
		Вид контролю: диф.залік

3.1. Теми лекцій

Тема лекції		Кількість годин
1	Загальні питання психіатрії і наркології . Лікування і реабілітація осіб з психічними захворюваннями	1
2	Загальна психопатологія. Спеціальна психопатологія .Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин.	1
	Усього	2

3.2. Теми практичних занять

Тема заняття	Кількість годин
Загальні питання психіатрії і наркології	1
Лікування і реабілітація осіб з психічними захворюваннями	1
Загальна психопатологія	2
Спеціальна психопатологія	2
Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин.	2
Психогенні захворювання	2
Шизофренія, шизотипові та маревні розлади	2
Афективні розлади	2
Епілепсія. Розумова відсталість.	2
Розлади особистості. Залік	2
Усього	18

3.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин
	Не заплановано	

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Завдання для самостійної роботи за темами

№ з/п	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1	Загальні питання психіатрії і наркології	1
2	Лікування і реабілітація осіб з психічними захворюваннями	1
3	Загальна психопатологія	1
4	Спеціальна психопатологія	1
5	Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин.	1
6	Психогенні захворювання	1
7	Шизофренія, шизотипові та маревні розлади	1
8	Афективні розлади	1
9	Епілепсія. Розумова відсталість.	1
10	Розлади особистості.	1
	Усього	10

5. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється за 200-бальною шкалою.

5.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень наведені у Положенні про оцінювання результатів навчання здобувачів освіти у ПЗВО «ДНІПРОВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕДИЦИНИ ТА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я».

5.2. Форми і критерії поточного оцінювання

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному/лабораторному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань лабораторних/практичних робіт.

Оцінювання поточної успішності студента здійснюється на кожному занятті (теоретичні знання та практичні навички) шляхом виставлення до журналу академічної успішності оцінки за національною чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2»):

Оцінка «5» (відмінно) – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення навчальних першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу,

висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок, вільно володіє державною мовою.

Оцінка «4» (добре) – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, вільно володіє державною мовою; але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичного завдання.

Оцінка «3» (задовільно) – здобувач освіти в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача освіти невпевненість або відсутність стабільних знань; виконуючи завдання практичного характеру, виявляє неточності, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, на достатньому рівні володіє державною мовою.

Оцінка «2» (незадовільно) – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до таблиць 1 та 2.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються ДЗ або екзаменом)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
-------------------	---------------------	-----------------------	-------------------------	-------------------	---------------------

5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120

4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3 Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149	
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148	
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147	
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146	
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145	
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144	
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143	
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142	
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141	
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140	
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139	

Види поточного контролю: усний, письмовий (різновидом є тестовий).

Форми поточного контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, проведення термінологічних диктантів, розв'язання письмових завдань, написання есе, розв'язання практичних ситуацій тощо.

Для здійснення поточного контролю викладачем розробляється методичне забезпечення з тієї чи іншої навчальної дисципліни (перелік питань та завдань практичного змісту, тестові завдання тощо).

5.3. Структура підсумкового семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма підсумкового семестрового контролю – *диференційний залік*.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела інформації

1. Закон України «Про психіатричну допомогу» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>).

2. Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>).

3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>).

4. Закон України від 04.04.1996 № 123/96-ВР «Про лікарські засоби».

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 травня 2000 р. № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2007 р. № 1203 «Про затвердження гранично допустимої кількості наркотичних засобів психотропних речовин і прекурсорів, що містяться в препаратах».

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 травня 2013 р. № 333 «Про затвердження Порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у закладах охорони здоров'я».

8. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 07.08.2015 № 494 «Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я».

9. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2012 № 200 «Про затвердження Порядку проведення замісної підтримувальної терапії хворих з опіоїдною залежністю».

10. «НейроNews: психоневрология и нейропсихиатрия». Сборник клинических рекомендаций 2015 г. <http://neuroneews.com.ua/page/sbornik-klinicheskikhrekomentacij-2015>.

11. Дитяча психіатрія : підручник / Г. М. Кожина, В. Д. Мішиєв, В. І. Коростій [та ін.] ; за ред. : Г. М. Кожиної, В. Д. Мішиєва. – К. : Медицина, 2014. – 375 с.

12. Карманное руководство к МКБ-10: классификация психических и поведенческих расстройств с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями (Под ред. Дж. Купера / Пер. с англ. Д. Полтавца.– К.: Сфера, 2000.– 464с.

13. Классификация психических и поведенческих расстройств. Клинические описания и указания по диагностике. – К.: Факт, 1999. – 272 с.

14. Классификация психических и поведенчески храсстройств с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями (ИДК) // Составитель и редактор Дж. Э. Купер. – Издательство «Сфера», Киев, 2000. – 441 с.

15. Психіатрія (під ред. В.М. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко, Л.М. Юр'євої, О.О. Фільца, І.О. Бабюка).- Харків: Оберіг, 2013. – 1164 с.

16. Психіатрія. Збірник тестових завдань. Навчально–методичний посібник. Г.Я. Пилягіна, Т.О. Гончар, А.Г. Бондарчук, О.В. Зубатюк, Ю.Я. Челядин. <https://drive.google.com/file/d/0B5eFD4XXvyN8ekI4UI9BTVFaeU0/view>.

17. Ургентна психіатрія (клініка, психодіагностика, терапія невідкладних станів). / Дзюб Г. К., Кузнецов В. М., Нестерчук Н. В. / К., 2010. — 190 с.

18. Psychiatry: Manual for medical students / Ed. By Professor Viktor P. Samokhvalov. – Simferopol. 2004. – 352 p.

19. Наркологія: Національний підручник : за редакцією проф. І.К.Сосіна, доц. Ю.Ф. Чуєва. – Харків : Колегіум, 2014. – 1500 с.

20. Наркологія. Психічні та поведінкові розлади, спричинені зловживанням психоактивними речовинами // О.К. Напрєєнко, Л.В.Животовська, Н.Ю. Петрина, Н.В.Рахман; за ред. О.К. Напрєєнка. – К. : Здоров'я, 2011. – 208 с.

21. Мінко О.І., Лінський І.В., Самойлова О.С., Мінко О.О., Шараневич І.О. Діагностика і терапія психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання психоактивних речовин. Посібник для лікарів. – Харків : Плеяда, 2009. – 108 с.

22. Мішиєв В.Д. Сучасні депресивні розлади: Керівництво для лікарів. – Львів : Мс, 2004. – 208 с.

23. Сосин И.К., Чуев Ю.Ф. Героиновая наркомания. – Харьков:«Полиграфсервис», 2002. – 147 с.

24. Сосин И.К., Чуев Ю.Ф. Табачная зависимость. – Харьков: «Торнадо», 2003. – 130 с.

25. Детская психоневрология (Под ред. Л.А. Булаховой). – – К.: Здоров'я, 2001. – 496 с.

26. Медицина невідкладних станів: Швидка і невідкладна медична допомога: Підручник / За ред. І.С. Зозулі. Розділ: Невідкладна допомога в психіатрії. Кузнецов В.М.— К.: ВСВ "Медицина", 2012. — 728 с.

Додаткові джерела інформації

1. Бенджамин С., Гольдберг Д., Крид Ф. Психиатрия в медицинской практике Киев.: Сфера – 1999 – 179 с.

2. Голдберг Д., Хаксли П. Распространенные психические расстройства. – К.: Сфера, 1999. – С. 154-160.

3. Клінічна суїцидологія (за ред.. Л.М. Юр'євої, Н.О. Марути, І.В. Лінського). - Харків, Видавець Строков Д.В., 2020. – 302 с.

7. Крыжановский А.В. Циклотимические депрессии. – К: Сфера – 1995 – 271 с.

8. Медична психологія: в 2 х томах. Загальна медична психологія (ред. Г.Я. Пилягіна) Вінниця: Нова книга, 2020. – Т.1. – 288 с.

9. Соціально-стресові розлади (клініка, діагностика, профілактика) (за ред.. П.В. Волошина, Н.О. Марути). - Харків, Видавець Строков Д.В., 2016. – 335 с.

10. Сучасні проблеми суїцидології (за ред. П.В. Волошина, Н.О. Марути) Харків, Видавець Строков Д.В., 2017 – 288 с.

11. Тести з психіатрії / Кузнецов В.М., Коротоножкін В.Г., Олійник А.В., Насінник О.А., Уралова Л.Т., Бондарчук А.Г., Костюченко С.І., Белов О.Б., Шейко М.В. К., 2009. — 234 с.

14. Эй А. Шизофрения: Очерки клиники и психопатологии. - Киев: Сфера, 1998. - 388 с.

Интернет-ресурси :

Основні:

1. Центр тестування - база ліцензійних тестових завдань «Крок» - 1 <http://testcentr.org.ua/>

2. OMIM (Online Mendelian Inheritance in Man) - An Online Catalog of Human Genes and Genetic Disorders <http://omim.org/>

3. <https://www.webmd.com/a-to-z-guides/health-topics?pg=i>
4. <https://www.who.int/> (BOO3)
5. <https://guidelines.moz.gov.ua/>
6. <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions>
7. <https://www.uems.eu>
8. <https://www.cdc.gov> (Центр контролю за захворюваннями, США)
9. <https://www.gov.uk/government/organisations/public-health-england> (Охорона здоров'я Англії)
10. <https://guidelines.moz.gov.ua/login?next=%2Fdocuments>.
11. <https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-psyhiatriyi-ipsyhoterapiyi-fpdo>

Допоміжні:

1. Веб-сайти університетів та електронні ресурси мережі «Інтернет»
2. <http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html>
<http://medcollege.te.ua/sayt1/Lecturs/Lekcia%20biologia/Biologia%20UKR/6.%20Protozoologia.htm>
3. <http://vmde.org/sait/?page=10&id=Biologiya> yarigin t2 2011
 2011&menu=Biologiya yarigin t2 2011